

НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СТВОРЕННЯ СИТУАЦІЙ СПІЛКУВАННЯ

Діалогічне мовлення є однією з основних форм мовленнєвого спілкування, тому його розвиток належить до суттєвих елементів навчання іноземних мов. Діалог є основною, домінуючою формою мовлення, й у практиці навчання він повинен посідати належне місце. Діалогічне мовлення формується під час розмови двох партнерів, його не планують наперед, бо невідомо, у якому напрямі піде розмова[1, с.104].

Діалогічне мовлення характеризується зверненістю. Переважно спілкування реалізується в безпосередньому контакті учасників, добре обізнаних з умовами, у яких відбувається комунікація. Діалог передбачає зорове сприйняття співрозмовника й певну незавершеність висловлювань, яка доповнюється позамовними засобами спілкування (мімікою, жестами, контактом очей, позами співрозмовників). Завдяки цим засобам мовець виражає свої бажання, сумніви, жаль, припущення, тому їх не можна ігнорувати в навчанні іншомовного спілкування [3, с.147].

Однією з особливостей діалогічного мовлення є те, що воно більш тісно, порівняно з монологічним, пов'язане із ситуацією. Це зумовлює специфіку лінгвістичної будови діалогу, у якому часто трапляються згорнуті (редуковані) форми, скорочені речення, що поза ситуацією не завжди зрозумілі [1, с.104].

Навчання діалогічного мовлення через створення ситуативного спілкування за допомогою серії вправ передбачає оволодіння навичками і вміннями, необхідними для реалізації ситуації спілкування відповідно до комунікативних завдань співрозмовників, з урахуванням конкретних умов спілкування, і навіть із опорою на різні типи міжособистісної і міжрольової взаємодії співрозмовників. У подібних вправах передбачається також тренування ситуативного вживання як різноманітного мовного матеріалу, так і різних функціональних типів мовних висловлювань і типів комунікативної взаємодії.

Ситуативно обумовлене навчання діалогічного мовлення може бути представлене в наступних вправах:

1. Складіть діалог по темі до зазначеної ситуації з урахуванням комунікативної задачі, на основі програми спілкування (задається у вигляді тактики мовної поведінки, ключових зразків, обов'язкових дій).
2. Складіть діалог до серії картинок, використовуючи ключові слова. (Малюнки зображують послідовність дій людей, які спілкуються).
3. Складіть діалог, виходячи зі змісту картинки або фотографії.
4. Складіть діалог на основі інформації, що повідомляється, з урахуванням ситуації та завдань спілкування. (Завдання можуть збігатися, бути різними чи суперечити одне одному).
5. Складіть діалоги, використовуючи наявні дані про ситуацію, початок та закінчення діалогу.
6. Складіть діалог на основі ключових слів.
7. Складіть діалог за прочитаним текстом.
8. Складіть діалог до монологічного тексту шляхом поживавлення чи розширення останнього.
9. Складіть діалог по темі до однієї з ситуацій і потім змінійте його в залежності від нових ситуацій у рамках цієї теми.
10. Складіть серію діалогів (мікродіалогів) до типових ситуацій спілкування на тему.
11. Складіть мікродіалоги на різні теми для тих самих ситуацій спілкування, за участю тих самих співрозмовників, об'єднайте їх в один ситуативно-тематичний комплекс (макродіалог).
12. Складіть ситуативно-тематичний комплекс для різних ситуацій, поєднаних спільною темою.
13. Складіть різноманітні діалоги та мікродіалоги до спілкування в умовах полілогу (дискусії, прес-конференції, телемосту).
14. Складіть діалоги до серії запропонованих обставин.
15. У процесі складання діалогу до певної ситуації використовуйте адекватні комунікативним намірам співрозмовників функціональні типи висловлювань [2, с.86-88].

Отже, навчання діалогічного мовлення через створення ситуацій спілкування допомагає тренуванню вживання різноманітного лексичного та граматичного матеріалу, різних типів комунікативної взаємодії, вмінню поєднувати репліки з розгорнутим повідомленнями, вмінню висловлювати власну оцінку обговорюваних фактів і явищ. Діалогічне мовлення є ефективним засобом навчання іноземної мови, оскільки воно активізує мовленнєвий матеріал, а також формує мовленнєві навички.

Література

- 1.Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 206 с.
- 2.Маслико О.А, Бабинська П.К., Будько А.Ф., Петрова С.І. Настільна книга викладача іноземної мови. Мінск, 2005. 522 с.
- 3.Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник . Кол. автор. Під кер. С. Ю. Ніколаєвої та ін. Київ: Ленвіт, 2003. 320 с.